

AMPUMAHARRASTUKSEN
KEHITTÄMISHANKE
2008 - 2013

AMPU -HANKE
2008 - 2013

Väliraportti 2011

Sisällys

1. Tiivistelmä	3
2. Johdanto	5
3. Vuoden 2011 tavoitteet ja tulokset	6
3.1. Rata-hanke.....	6
3.1.1. Ampumaratojen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallinnan kehittämishanke	6
3.1.2. Ampumaratojen kehittäminen	11
3.2. Ampumakortti –hanke.....	12
3.3. Muut tavoitteet	15
3.3.1. Aselainsäädännön uudistamistyö	15
3.3.2. Tiedottaminen ja muu edunvalvonta	15
4. Hankkeen ohjausryhmä ja työryhmät	16
5. Hankkeen jatkaminen	17
LIITE 1	19
LIITE 2	23
LIITE 3	27
LIITE 4	33
LIITE 5	35
LIITE 6	36

1. Tiivistelmä

Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen neljäs toimintakausi on takana. Vuonna 2008 hyväksytty hankesuunnitelmaa on kyetty tavoitteiden osalta edelleen noudattamaan ilman merkittäviä muutospaineita. Tehdytkin muutokset ovat pääosin olleet uusien tavoitteiden asettamista tai vanhojen hienöstyä.

Vuodelle 2011 asetettiin seuraavat keskeisimmät tavoitteet:

- 1) Ampumaratojen ympäristö- ja turvallisuusasioita kehitetään yhteistyössä sekä BAT- että AMPY –hankkeiden kanssa. Lisäksi foorumin ympäristötyöryhmä pyrki toteuttamaan omia tavoitteitaan sekä antamaan asiantuntija-apua ampumarata-asioissa esitettyjen pyyntöjen mukaisesti.
- 2) Ampumaharrastuksen alueneuvottelukuntien toimintaa pyrittiin aktiivisesti käynnistämään tavoitteena hyvä kattavuus harrastajakunnan kannalta keskeisillä alueilla.
- 3) Ampumakorttihankkeen painopisteenä oli luoda, ohjeistaa ja pilotoida jatkokoulutustarjontaa eri ampumakorttijärjestöjen tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi pyrittiin varmistamaan, että käyntiin saatu ampumakorttikoulutus saavuttaa vakiintuneen paikkansa eri järjestöjen koulutustarjonnassa.

Ampumaratojen parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden selvitys ja arviointi aloitettiin vuonna 2010. Kansallisten BAT-selvitysten laatimista ohjaa Suomen ympäristökeskus. Hankkeessa selvitetään olemassa olevia teknisiä menetelmiä ampumaratojen haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Ampumaharrastusfoorumi osallistuu aktiivisesti toimintaan sekä rahoittaa mm haulikkoratojen osuuden. Hankkeen loppuraportti valmistuneena keväällä 2012.

Ympäristöministeriö asetti vuonna 2010 ampumaratojen ympäristölupaohjeistusta valmistelevalle työryhmän. Oppaan luonnos lähetettiin lausuntokierrokselle. Ampumaharrastusfoorumi kiinnitti huomiota mm seuraaviin asioihin:

- Harrastamisen mahdollistaminen turvallisissa ampumarataolosuhteissa edellyttää myös pienten ampumaratojen säilyttämistä ja rakentamista.
- Ampumaradat voidaan jakaa toiminnallisiksi perusteiksi eri luokkiin, missä vähemmän käytössä olevilta ampumaradoilta ei vaadittaisi ympäristölupaa.
- Ammuntaan, melun torjuntaan sekä luotien ja haulien pysäyttämiseen tarkoitettujen järjestelmien rakenteita eikä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua maaperää.
- Ampumamelun ohjeavot tulisi määrittää uudelleen.
- AMPY raporttiin tulisi lisätä suositus jatkoselvityksestä ratojen ennallistamistoimenpiteiden sekä niiden rahoittamismenettelyn osalta.

Ympäristötyöryhmän toimenpitein laadittiin lisäksi luonnos työturvallisuusohjeesta ampumaradalla työskentelevälle henkilöstölle, käynnistettiin LIPAS rekisterin päivitystyö, jonka yhteydessä toteutetaan laaja ratojen olosuhdekartoitus, suoritettiin ampumaratakatselmuksella laaditun suunnitelman mukaan Vuokatin, Hyvinkään, Vierumäen, Pollarin, Tervakosken ja Nokian ampumaradoilla sekä tuettiin eri asiantuntijoiden toimesta noin 20 ampumaradan vastuuhenkilöitä heidän olosuhdehaasteissaan.

Ampumakorttihankkeessa saavutettiin vuoden aikana mm seuraavia tuloksia:

- Pidettiin viisi kouluttajakoulutustilaisuutta, joiden myötä kouluttajamäärän kaksinkertaistui ja alueellinen kattavuus parani merkittävästi.
- Pidettiin ensimmäinen ohjaajakoulutuksen pilottikurssi, jossa myönnettiin ilma-aseampumakorttikurssin kouluttajaoikeudet.
- Ampumakorttikurssin jatkumoksi suunniteltiin kaksiportaista lajikohtaista jatkokoulutusta. Asetetun tavoitteen mukaista pilotointivalmiutta ei kuitenkaan vielä saavutettu ja sen toteutuminen siirtyi vuodelle 2012.
- GoExpo-messuja varten tehtiin esitelehtinen ampumakorttihankkeesta.
- Pääesikunta hyväksyi, että varusmiesten ampumakorttikoulutus voidaan laajentaa kattamaan kaikki Suomen varuskunnat. Vastaavanlainen lupa saatiin Rajavartiolaitoksen esikunnasta koskien heidän joukko-osastoja.
- Vuoden aikana myönnettiin lähes 300 uutta ampumakorttia.
- Koulutusta elävöittävän videomateriaalin tuotanto saatiin käyntiin noin vuosi alkuperäisestä aikataulusta myöhässä.
- Hankkeen jatkorahoitus saatiin varmistettua, jolla kyetään viimeistelemään kaikki alkuperäiset tavoitteet sekä toteuttamaan ilmenneet lisätarpeet.

Sisäministeri asetti elokuussa 2011 työryhmän selvittämään aseturvallisuuden kehitysnäkymiä Suomessa. Ampumaharrastusfoorumi sai kutsun työryhmän 27.9.2011 järjestämään kuulemistilaisuuteen – ”Mitä on hyvä aseturvallisuus?”. Tilaisuudessa tuotiin esille foorumin keskeisimpinä ehdotuksina, että

- Hallintovaliokunnan kirjaus kattavasta ampumarataverkosta on toteutettava.
- Tarvitaan pikaisesti uusi ampumaratalaki.
- Hyväksyttävästi suoritettu ampumakorttikoulutus olisi riittävä osoitus harrastuneisuudesta aseiden hankkimislupaa varten.

Yhteistyössä ympäristöministeriön ja puolustushallinnon kanssa järjestettiin foorumin vuotuinen seminaari Messukeskuksessa. Teemana oli ”Ampumaradat ja viranomaisohjauksen tulevaisuuden näkymät”. Sen yhteydessä käsiteltiin mm BAT- ja AMPY-hankkeiden alustavia tuloksia. Seminaaria voidaan pitää erityisen onnistuneena, olihan paikalla runsaat 100 osanottajaa, joista puolet edusti järjestöjä ja toinen puoli jakautui lähes tasan kuntien ja valtion viranomaisten kesken. Vastaavien vuoden 2012 messujen suunnittelu käynnistettiin syksyllä ja sen teemaksi päätettiin ”Turvallinen ampumarata”.

Ampumaharrastusfoorumi vakiinnutti paikkansa suomalaisen ampumaurheilun merkittävimpänä vaikuttajana vuonna 2011. Tiivis yhteistyö jatkui eri hallinnonalojen ja viranomaisten kanssa. Maakunnallisten ampumaharrastuksen alueneuvottelukuntien verkosto kaksinkertaistui tavoitteen mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriön huomattavalla taloudellisella tuella on ollut edelleen ratkaiseva merkitys AMPU -hankkeen etenemismahdollisuuksille. Se kertoo osaltaan myös vahvasta luottamuksesta foorumin toimintaa kohtaan. Hankkeella on siten erinomaiset edellytykset jatkaa aktiivista toimintaansa tehtyjen suunnitelmien mukaisesti vuoden 2013 loppuun asti, jolloin se tullaan suunnitellusti päättämään.

2. Johdanto

Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen 2008-2013 (AMPU-hanke) neljäs toimintakausi on takana. Vuonna 2008 hyväksyty hankesuunnitelmaa on kyetty tavoitteiden osalta edelleen noudattamaan ilman merkittäviä muutos-paineita. Tehdytkin muutokset ovat pääosin olleet uusien tavoitteiden asetta-mista tai vanhojen hienösäätöä.

Rata-hankkeen osalta on joidenkin tavoitteiden toteuttamista jouduttu ulkopuo-lisen rahoituksen puutteesta johtuen toistaiseksi myöhentämään. Merkittävin näistä on ollut tavoite laatia kokonaisvaltainen suunnitelma Ampumarataver-kostosta vuonna 2020 ja strategia sen toteuttamiseksi. Foorumi käynnisti sel-vityksen rahoituksen löytämiseksi loppuvuonna. Parhaaksi toteutustavaksi nähtiin uuden hankkeen käynnistäminen, joka keskittyisi ampumarataverkos-ton kehittämistyöhön.

Ampumaharrastusfoorumin kokoonpano säilyi vuoden aikana samana ja siinä ovat edustettuina alla luetellut kymmenen jäsenjärjestöä. Vain yksi nimimuu-tos tapahtui, jonka myötä Metsästäjien keskusjärjestöstä tuli Suomen riista-keskus 1.3.2011 alkaen.

- Suomen Ampumaurheiluliitto (SAL)
- Suomen Ampumahiihtoliitto SAHL)
- Suomen riistakeskus
- Suomen Metsästäjäliitto (SML)
- Reserviläisurheiluliitto (RESUL)
- Suomen Reserviupseeriliitto (RUL)
- Reserviläisliitto (RES)
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK)
- Asealan Elinkeinonharjoittajat (AAE) ja teollisuus sekä
- Asehistorian liitto (AHL).

Foorumin jäsenjärjestöissä on ampumaseuroja, metsästysseuroja ja reservi-läisyhdistyksiä noin 5000. Niissä on yhteensä yli 500 000 jäsentä ja vaikutus-piirissä yli miljoona ammunnan harrastuksen kanssa tekemisissä olevaa kan-salaista.

Ampumaharrastusfoorumi vakiinnutti paikkansa suomalaisen ampumaurheilun merkittävimpänä vaikuttajana vuonna 2011. Tiivis yhteistyö jatkui eri hallin-nonalojen ja viranomaisten kanssa. Maakunnallisten foorumeiden eli ampu-maharrastuksen alueneuvottelukuntien verkosto kaksinkertaistui vuoden aika-na ja on jatkanut edelleen laajenemistaan siten, että pääosa maastamme kuu-luu jo niiden piiriin.

3. Vuoden 2011 tavoitteet ja tulokset

3.1. Rata-hanke

Vuoden 2011 aikana oli painopistealueina ampumaratojen ympäristö- ja turvallisuusasioiden kehittäminen yhteistyössä sekä BAT- että AMPY – hankkeiden kanssa. Lisäksi foorumin ympäristötyöryhmä pyrki toteuttamaan omia tavoitteitaan sekä antamaan asiantuntija-apua ampumarata-asioissa esitettyjen pyyntöjen mukaisesti.

Ampumaharrastuksen alueneuvottelukuntien toimintaa pyrittiin aktiivisesti käynnistämään tavoitteena hyvä kattavuus harrastajakunnan kannalta keskeisillä alueilla.

3.1.1. Ampumaratojen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallinnan kehittämishanke

Ampumaratojen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallinnan kehittämistä varten perustettiin foorumille oma ympäristötyöryhmä. Työryhmän jäsenistä on muodostettu asiantuntijatiimejä, joille tavoitteiden toteuttamisvastuu on jaettu.

Liitteessä 1 on esitetty hankkeen tavoitteet, jotka on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2012 loppuun mennessä. Vuoden 2011 aikana pyrittiin tavoitteiden toteutumista edistämään mahdollisimman laaja-alaisesti niin BAT- kuin AMPY-hankkeenkin yhteydessä. Ympäristötyöryhmän oman toiminnan tärkein tehtävä oli luonnoksen laatiminen ampumaratojen pitäjille laadittavasta käsikirjasta "Hyvän ampumaradan ylläpidon ohjeistus".

Hankkeen painopistealueita ovat melu, maaperä ja pohjavesi, ampumaradan nykyiset ja tulevat rataympäristöön tai lupamenettelyyn liittyvät oppaat, joita on valmiina tai suunnitteilla. Teknisistä ratkaisuksista luettelossa on luotiloukut ja lyijynkeruu. Rataturvallisuus- ja sisäilman laatuhankeet ovat käynnissä. Ampumarataverkoston tietojen keruu on käynnistymässä.

Ampumaradan työturvallisuushankkeeseen liittyen on laadittu luonnos työturvallisuusohjeesta ampumaradalla työskentelevälle henkilöstölle. Ohjeessa otetaan huomioon mm. kemialliset ja fysikaaliset altisteet (esim. melu) sekä tapaturman uhka. Ohje on ensisijaisesti tarkoitettu ratavalvojille ja huollosta vastaaville. Myös ampumaradansisäilman puhtauden mittaamista käsittelevä hankesuunnitelma valmistui vuoden lopulla.

Ampumaratietojen keruuhanke eteni vuoden lopulla. LIPAS rekisterin päivityksen kunnianhimoiseksi tavoitteeksi asetettiin, että toukokuussa 2012 ovat kaikki Suomen merkittävimmät sisäampumaradat ja noin 650 ulkoampumarataa päivitettyinä tiedoiltaan Lipas-rekisterissä. Samalla päätettiin toteuttaa ratojen olosuhdekartoitus harrastajakuntaa varten.

Päivitystyö tehdään yhteistyössä ampumaharrastusfoorumin jäsenjärjestöjen, perustettujen alueneuvottelukuntien sekä Jyväskylän yliopiston kanssa. Kyse-lytutkimuksen toteuttamista ja yhteenvedon tekemistä varten päätettiin palkata projektisihteerin. Jyväskylän yliopisto vastaa Lippaan päivityksestä saatujen vastausten perusteella.

AMPY-hanke

Ympäristöministeriö asetti vuonna 2010 ampumaratojen ympäristölupaohjeis-tusta valmistelevalle työryhmälle. Työryhmä otti työnimekseen AMPY. Työryh-män kerran pidennetty määräaika päättyi 30.6.2011. Ampumaharrastusfooru-mi nimesi hankkeeseen edustajikseen Jorma Riissasen, Panu Hiidenmiehen ja pysyväksi asiantuntijaksi Tapio Hännisen. ”Ampumaratojen ympäristölupa-opas” julkaistaan keväällä 2012 ja se sisältää varsinaisen raportin, lomakkeen ampumaradan ympäristölupaa varten ja lomakkeen käyttöohjeen.

AMPY-raportin luonnosversiossa on mm. käsitelty ampumaradan rataraken-teiden ja radan maaperän rajanvetoa, ampumaradan pintamaa ja taustavallit rinnastetaan ratarakenteisiin. Tämä lisää pintamaan käyttömahdollisuuksia ra-ta-alueella. Toinen vahvasti kentältä esiin tuotu asia on haulikon kiekonsirpa-leet. Raportin tekstissä todetaan, että PAH-yhdisteiden vuoksi ei kiekonsirpa-leita tulisi määrätä poistettavaksi rata-alueelta. (PAH-tutkimuksia edellytetään käytännössä kuitenkin vanhoilla haulikkoradoilla. Perusteena käytetään van-hojen kiekkojen huonompaa materiaalia.)

Ampumaharrastusfoorumi käsittelee raporttiluonnosta kokouksessaan keväällä. Tällöin päätettiin, että jäsenjärjestöjä pyydetään kiinnittämään omissa lausun-noissaan huomiota mm seuraaviin asioihin:

- Ampumaharrastustoiminnan keskittäminen entistä suurempiin ja monipuoli-sempiin ja kapasitiivisempiin yksiköihin on varmaan perusteltua tiheään asutuilla alueilla. Valtaosa Suomesta on kuitenkin harvaan asuttua ja pal-velutason säilyttämisen takia samoin kuin ammunnan harrastamisen mah-dollistaminen turvallisissa ampumarata olosuhteissa edellyttää kuitenkin myös pienempien ampumaratojen säilyttämistä ja rakentamista.
- Raportissa suositellaan myös ampumaratojen jakamista toiminnallisista pe-rusteista eri luokkiin, missä vähemmän käytössä olevilta ampumaradoilta ei vaadittaisi ympäristölupaa, vaan ratojen rakentaminen ja käyttö perustuisi normiohjaukseen tai ilmoitusmenettelyyn. Foorumi piti tätä ajatusta kannatettavana edellyttäen, ettei normiohjauksessa vaadita pieniltä ampumara-doilta sellaista asiantuntemusta, jota pienen harrastajajoukon keskuudesta on vaikea löytää tai sellaisia toimenpiteitä, mitkä vähäiselle käyttäjäjoukolle ovat taloudellisesti mahdottomia.
- Tärkeillä pohjavesialueilla oleviin tai niille mahdollisesti rakennettaviin am-pumaratoihin raportissa suhtaudutaan negatiivisesti. Foorumi ymmärtää ympäristöviranomaisten pyrkimyksen varjella tärkeitä pohjavesialueita am-pumaratojen mahdollisilta saastuttavilta vaikutuksilta. Foorumi on kuitenkin sitä mieltä, että nykytekniikalla ampumaratarakenteet voidaan tehdä sellai-siksi, ettei pohjaveden pilaantumisen vaaraa ole ja katsoo, että raportissa pitäisi pikemmin keskittyä pohjavesialueella tarvittavan saastumista ehkäi-sevän teknologian korostamiseen kuin rakentamiskiellon korostamiseen.

Lisäksi foorumi on sitä mieltä, että ampumaradan rakentaminen ja ylläpito edellyttää molemmin puolin pitkäaikaista sitoutumista eikä tätä sitoutumista pidä vaarantaa ylimitoitetuilla lupaehdoilla.

- AMPY raportissa on annettu esimerkkejä ympäristölupien ehdoista erilaisia ja eri alueilla sijaitsevia ampumaratoja varten. Foorumi ymmärsi, että esimerkeillä pyritään helpottamaan ympäristöluvissa annettujen ehtojen ymmärtämistä. Jotkut näistä esimerkeistä ovat kuitenkin erittäin vaikeaselkoisia. Foorumi toivoo, että esimerkeiksi valittaisiin selkeitä helposti ymmärrettäviä ja perusteltavissa olevia ehtoja.
- Ampumaharrastusfoorumi katsoo, että ampumaradan alueella olevat ammuntaan, melun torjuntaan ja luotien ja haulien pysäyttämiseen ja keruuseen tarkoitetut järjestelmät ovat laitoksen rakenteita eikä ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua maaperää.
- Foorumi kannattaa hanketta ampumamelun ohjearvojen uudelleen tarkastelusta siten, että ohjeiksi valittavat melua kuvaavat suureet mittaisivat nykyisiä paremmin ampumamelun erityispiirteitä ja että päätettävät ohjearvot määritellään kuvaamaan ihmisten häiriintymisen potentiaalia vuorokauden ja viikonpäivien eri aikoina. Foorumi oli edelleen sitä mieltä, ettei mahdollisesti valittavilla uusilla ohjearvoilla saisi vaikeuttaa ammunnan harrastusta nykyisestäään.
- Foorumi kannattaa ehdotusta PV:n käytössä olevien monipuolisten ampumaratojen yhteiskäyttöä myös muuhun urheiluammuntaan ja niiden mahdollista kehittämistä monipuolisiksi urheiluammuntakeskuksiksi. Nykyään niillä PV:n käytössä olevilla ampumaradoilla, missä siviili urheiluammunta on mahdollista, käyttö ja kustannusten jako on sovittu paikallisesti tehdyillä sopimuksilla. Mikäli näistä ampumaradoista muodostetaan urheiluammuntakeskuksia, tulisi kummankin osapuolen oikeudet ja velvollisuudet sopia ennalta sekä käytön, että mahdollisen käytön lopettamisen osalta.
- AMPY ryhmän työn loppuvaiheessa keskusteltiin myös ampumaratojen lopettamiseen liittyvien ns entistämiskustannusten kattamisesta. Foorumi esittää, että AMPY raporttiin lisättäisiin suositus joko AMPY ryhmän taikka BAT ryhmän toimesta tutkittavasta entistämiskustannuksiin ennalta varautumisen vaihtoehtoista.

AMPU-hankkeen nimissä annettiin oma lausunto, mikä on oheistettuna liitteessä 2.

BAT-hanke

Ulkona sijaitsevat ampumaradat tulivat ympäristöluvanvaraisiksi ympäristönsuojelulain tultua voimaan vuonna 2000. Ampumaratojen ympäristöluvissa ampumaradoilta edellytetään ympäristönsuojelulain mukaisesti parhaan käytökelpoisen tekniikan (BAT) käyttöä. Parasta käyttökelpoista tekniikkaa ampumaradoille ei kuitenkaan ole EU- tai kansallisella tasolla erikseen määritelty. Koska tieto parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta on ollut puutteellista, ampumaradoilla on ympäristöluvissa edellytetty käytettäväksi vaihtelevasti erilaisia menetelmiä ja toimenpiteitä maaperän, pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi sekä meluvaikutusten hallitsemiseksi.

Ampumaratojen parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden selvitys ja arviointi aloitettiin vuonna 2010 puolustusvoimien aloitteesta. Kansallisten BAT-selvitysten laatimista ohjaa Suomen ympäristökeskus, joka hyväksyi esitetyn aloitteen. BAT -hankkeen hankepäällikkönä toimii Sara Kajander Puolustus-hallinnon rakennuslaitoksesta. Työtä ohjaamaan asetettiin ohjausryhmä, johon kuuluivat ampumaharrastusfoorumista Risto Aarrekivi, Markku Lainevirta ja Kari Pesonen. Lisäksi ampumaharrastusfoorumista oli melutyöryhmän jäsenenä Rauno Pääkkönen ja maaperä- ja pohjavesiryhmän jäsenenä Jorma Riissanen.

Hankkeessa selvitetään olemassa olevia teknisiä menetelmiä ampumaratojen haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Menetelmiä arvioidaan niiden toimivuuden, saatavuuden ja kustannusten perusteella. Kustannustehokkuus on merkittävässä asemassa arvioinnissa, sillä parhaan käyttökelpoisen tekniikan tulisi olla myös kustannuksiltaan saavutettavissa. Menetelmien arvioinnissa huomioidaan myös mittakaavaltaan ja ympäristöltään eritasoiset ampumarata-alueet. Luoti- ja haulikkoradat erotellaan omiksi kokonaisuuksikseen, koska niiden vaikutukset ja sitä kautta myös suojausratkaisut eroavat toisistaan merkittävästi.

Parhaiksi arvioiduista käyttökelpoisista tekniikoista teetetään mallisuunnitelmat. Näiden avulla voidaan tarkentaa toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten arviointia. Mallisuunnitelmia on mahdollista jatkossa käyttää kohdekohtaisesti apuna ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinnan suunnittelussa.

Lisäksi tullaan laatimaan tutkimusohje ampumaradan ympäristön perustilaselvitystä varten. Ohjetta voidaan soveltaa esimerkiksi ampumaradan ympäristölupahakemuksessa esitettävien tietojen selvittämisessä, kunnostustarpeen arvioinnissa tai tarkkailun suunnittelussa.

Hanke tulee saavuttamaan sille asetetut tavoitteet ja loppuraportti valmistunee keväällä 2012.

Ampumaratakatselmukset 2011

Katselmukset toteutettiin laaditun suunnitelman mukaan ja niistä saadut keskeisimmät havainnot on esitetty ohessa. Ympäristötyöryhmän tavoitteessa käynnistää oppaan kirjoitustyö saatujen kokemusten perusteella ei toteutunut suunnitellulla tavalla.

Vuokatin urheiluopiston ampumahiihtoradan uudistamisprojektissa rata-alue pohjustettiin vastaamaan I-luokan pohjavesialueen vaatimuksia. Yhteys pohjavedeen on katkaistu ja sulamis- ja valumavedet ohjautuvat haitta-aineita kerääviin kaivoihin. Rataturvallisuus on Vuokatin radalla haaste. Tausta-alueella on majoitustiloja ja avoimet virkistysalueet ulottuvat lähelle radan ampumasektoria. Radan erittäin kansainvälinen käyttäjäkunta asettaa vaatimuksia ohjeistukselle.

Hyvinkään ampumaradan katselmus rajoitettiin koskemaan SRA/practical -ratoja. Huomiota kiinnitettiin radan käyttäjien kirjaamiseen ja turvallisuuden

kannalta tärkeisiin kulkureitteihin. Ratamelun leviämisen selvittämisessä Hyvinkää on päänavaaja. Mittaukset lähimmissä häiriintyvissä kohteissa teki ylläpitäjähdistyksen jäsen.

Vierumäen urheiluopiston ampumahallin katsastuksessa mm. turvallisuuteen ja siivoukseen liittyvät seikat kirjattiin. Suunnitelmissa oleva ulkorata-alue tarkastettiin. Lähellä oleva asuinrakennuskanta aiheuttanee turva- ja melusuojaustarpeen.

Pollarin ampumaradan katsastuksessa pohjaveden suojele ja haulikkomelun aiheuttama kiusa naapurustolle olivat tärkeimpinä esillä. Radalla on tehty riskinarviointi, mutta viranomaiset edellyttävät lisätutkimuksia maaperän pilaantuneisuudesta. Pollarin luotiradoilla ampumamelun vaimennukseen on panostettu. Pollarin luodikkoradalle rakennettu 5-paikkainen pistoolin harjoittelupaikka on mielenkiintoinen tulevaa lurasäätelyä ajatellen.

Tervakosken (Pirttisuo, Janakkala) ampumaradan uhka on kunnan sallima loma-asutuksen leviäminen lähemmäs. Haulikkoammunnan melu koetaan kiusallisena. Tervakosken lupamateriaaliin perehdyttiin rataa koskevan Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen 24.6.2009 pohjalta. Meluselvitys ja suunnitelma haulien ja luotien talteenotosta tulee laatia.

Nokian ampumaradan tilanne on elänyt voimakkaasti. Haulikon ampumasuuntia on muutettu, haulinkeruujärjestelmiä on asennettu, practical-rataa laajennetaan ja toinen luodikkorata on valmistumassa. Ampumamelun leviäminen on selvitetty mallinnuksella ja mittauksella. Suunnitteilla on melun itsevalvonnan käynnistäminen mahdollisesti häiriintyvillä alueilla. Radan ympäristölupa tarkistetaan 2014 ja vuoden 2013 loppuun mennessä ylläpitäjällä tulee olla mm. hyväksytty suunnitelma haulien putoamisalueen kartoittamiseksi ja maaperän pilaantuneisuuden mittaamiseksi. NoSA:n ympäristöryhmän kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Yhteydenpito ampumayhdistyksiin

Ympäristöryhmään on yhdistyskentältä oltu vuoden aikana useaan otteeseen yhteydessä. Osa yhteydenotoista on koskenut lupatilannetta ja tiedon hankintaa, osa on ollut ympäristöryhmälle tärkeää lupamenettelyyn liittyvää palautetta. Kentälle on kirjoitettu lausuntoja ja konkreettisimmillaan osallistuttu valitusasiakirjojen laadintaan. Yhdistykset ovat myös kutsuneet ryhmän jäseniä osallistumaan viranomaisten ja yhdistyksen välisiin neuvotteluihin ja ratakatsemuksiin. Vuoden 2011 aikana tuki ympäristövaliokunta asiantuntemuksellaan mm seuraavien 20 ampumaradan vastuuhenkilöitä heidän olosuhdehaasteissaan.

- **Espoo**, Lahnus – maakuntakaavamerkintä ja meluselvitys
- **Haapajärvi** – lupamenettely rata-alueen laajentamiseksi
- **Hollolan** haulikkoradat – ympäristökatselmus viranomaisten kanssa
- **Hyvinkään Metsästys- ja Ampumaseura** - sisäampumaradan lupamenettely.
- **Hämeenkyrö** Honkalan ampumarata - ympäristöluvan tarkistus, valitus.
- **Iitti** – uuden ampumaradan sijoituspaikka

- **Ingå skjutbana (RS)** - ympäristölupa ja meluvalitus.
- **Kaustisen Pohjan-Veikot ry** - ympäristölupa.
- **Kiteen** ampumaradan lupamenettely
- **Lappeenranta**, Muukko – ympäristölupavaatimukset ja niiden selvitys
- **Lempäälä**, Kokkivuoren haulikkoratai - kiekonsirpaleet.
- **Luumäki** – uuden ampumaradan melualue ja maakuntakaavamerkintä
- **Mänttä**, Pollarin ampumarata - muutoksenhaku.
- **Nastolan** metsästysampujat – luotiloukkuratkaisut ympäristölupavaatimusten osalta
- **Nokian** Seudun Ampujat ry, NoSA:n ympäristöryhmä - melun mittaus, maaperätutkimus.
- **Onttola** – ratojen ympäristöasiat ja hallinnointi tulevaisuudessa
- **Orimattilan ampumaratayhdistys ry** - muutoksenhaku.
- **Rautjärvi** – ympäristölupapäätös ja valitus
- **Santahaminan** yhdistysyhtymä - lausunto.
- **Tornion Seudun Ampujat ry** - radan mallisäännöt ja hallinnointiohjeet

Ympäristöystävällinen ampumarataverkko (YYAV)

Ongelmaksi on muodostunut, ettei täsmällistä tietoa siviili ampumaratojen määrästä, paikoista, käytettävyydestä ja toiminnasta ei ole. AMPU hankkeessa tehdään peruskartoitus LIPAS rekisteriä varten käytössä ja käytettävissä olevista ampumaradoista vuoden 2012 alkupuolella. Selvityksessä saadaan ampumaratojen yhteystiedot ja palvelutasot. Selvityksen perusteella voidaan saada karkea arvio, kuinka hyvin selvitettyt ampumaradat palvelevat ammunnan harrastajia. Ennakkoon tiedetään, ettei Ampumarataverkko ole riittävä ainakaan Eteläisessä Suomessa.

Ampumaharrastusfoorumi näki tarpeelliseksi, että AMPU hankkeen lähestyessä vuoden 2012 aikana päätöstään aloitetaan uusi hanke (YYAV), jonka keskeisimpänä tehtävänä on

- laatia tehtyyn siviiliampumaratoja koskevaan perusselvitykseen nojautuen ehdotus Suomen ampumarataverkoksi 2020 sekä
- laatia arvio ampumarataverkon 2020 tarvitsemista investointi- ja käyttökustannuksista ja ehdotus näiden kustannusten kattamisesta.

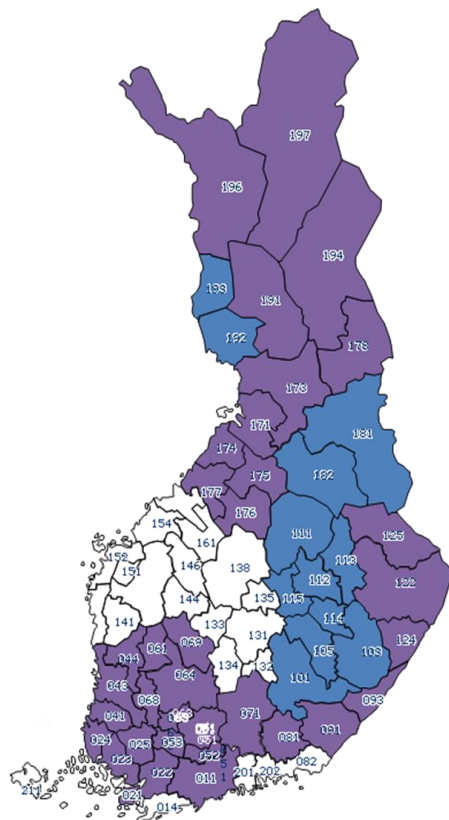
Foorumin puitteissa laadittiin hankesuunnitelma tarvittavine resursseineen. Alustavien selvitysten perusteella ei ollut todennäköistä, että opetusministeriö tulisi rahoittamaan hanketta ainakaan vuoden 2012 aikana. Siten hankkeen käynnistäminen tulevaisuudessa edellyttää ulkopuolisen rahoituksen saamista.

3.1.2. Ampumaratojen kehittäminen

Alueellisia ja paikallisia toimijoita on runsaasti ja yhteistyö heidän välillään on valitettavan vähäistä tai sitä ei ole joillakin alueilla ollenkaan. Ampumaharrastusfoorumin kaltaisen yhteistyöverkoston käynnistäminen on niin maakunnittain kuin seutukunnittainkin nähty siten erittäin tärkeäksi. Muina mahdollisina yhteistyömuotoina on nähty mm

- 1) Koulutusyhteistyö (ampumakorttikoulutus, ampumaurheilu ja metsästys tutuksi tempaisut kouluissa tai tapahtumiin/messuihin liittyen)
- 2) Kilpailutoimintaan liittyvä yhteistyö; järjestelyt, haasteottelut tms..
- 3) Muu ”edunvalvontatoiminta” (tiedottaminen, vaikuttaminen kunnalliseen päätöksentekoon yms)
- 4) Ostopalvelut, palveluntarjoajien kilpailuttaminen tms.

Valtakunnallisen ampumarataverkoston kehittämistä jatkettiin tukemalla ampumaharrastuksen alueneuvottelukuntien toimintaa. Vuoden 2011 tavoitteena oli kaksinkertaistaa alueneuvottelukuntien määrä, mikä tavoite saavutettiin. Alueneuvottelukuntien tarve varuskuntapaikkakuntien läheisyydessä oli perustettujen osalta keskeisin valintaperuste tavoitteena varusmiehille suunnattavien ampumakorttikurssien käynnistäminen. Pohjois-Pohjanmaan osalta tarve syntyi Oulun seudun huolestuttavan ampumaratatilanteen seurauksena. Ampumaratojen ja niiden olosuhteiden kehittäminen maakunnan alueella on muodostunut kuitenkin kaikkialla tärkeimmäksi tavoitteeksi.

Perustetut (violetti)

1. Pääkaupunkiseutu 2009
2. Pirkanmaa 2010
3. Pohjois-Kymenlaakso 2010
4. Varsinais-Suomi 2010
5. Etelä-Karjala 2010
6. Pohjois-Karjala 2011
7. Päijät-Häme 2011
8. Satakunta 2011
9. Pohjois-Pohjanmaa 2011
10. Kanta-Häme 2011
11. Lappi (tammikuu 2012)
12. Ylä-Lappi (tammikuu 2012)

Vuoden 2012 suunnitelma (sininen)

- 1) Länsi-Lappi
- 2) Kainuu
- 3) Pohjois-Savo
- 4) Suur-Savo

Kuva: Alueneuvottelukuntaverkoston kattavuus ja sen laajentamissuunnitelmat
(Karttapohja: © Jaana Halonen, Kuntaliitto)

3.2. Ampumakortti –hanke

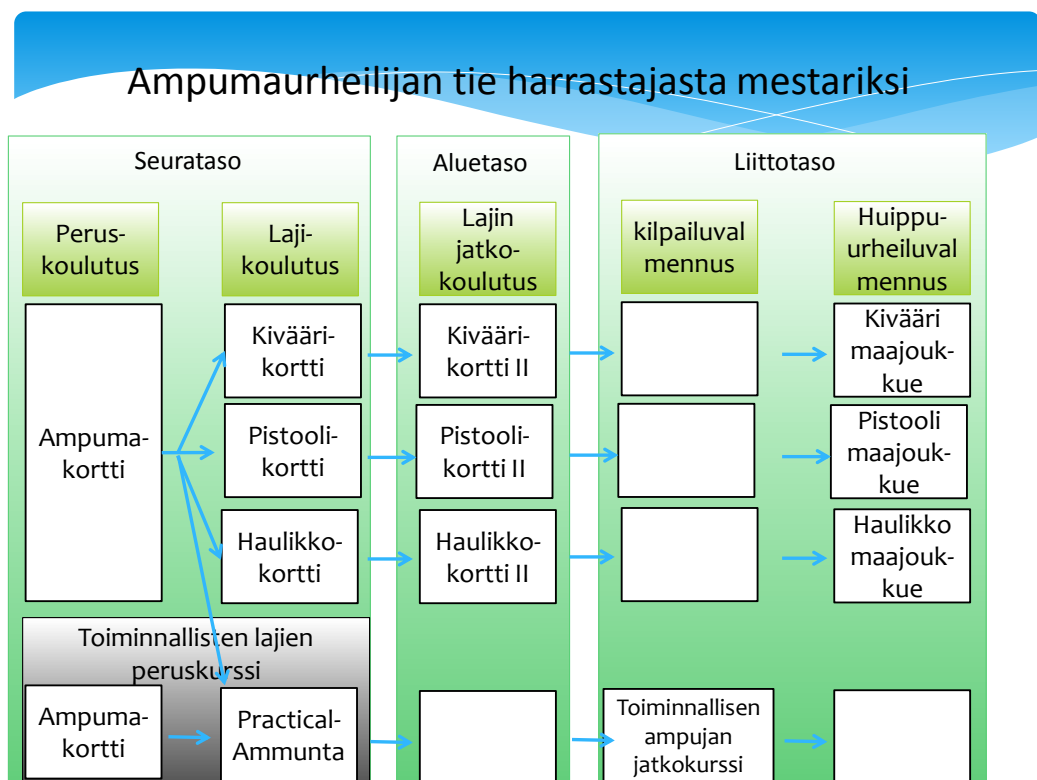
Vuonna 2011 toiminnan painopisteenä oli luoda, ohjeistaa ja pilotoida jatkokoulutustarjonta eri ampumakorttijärjestöjen tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi pyrittiin varmistamaan, että käyntiin saatu ampumakorttikoulutus saavuttaa vakiintuneen paikkansa eri järjestöjen koulutustarjonnassa.

Tavoitteen saavuttamiseksi tehtiin seuraavia toimenpiteitä:

- 1) Pidetttiin viisi ampumakorttikouluttajakoulutustilaisuutta Marko Patrakan johdolla:
 - o 26.-27.2 Oulu
 - o 19.-20.3 Mikkeli
 - o 3.-4.9. Lahti
 - o 15.-16.9. Vaasa ja
 - o 9.-10.12. Oulu.

Näissä tilaisuuksissa myönnettiin yhteensä noin 100 kurssin johtamiseen oikeuttavaa todistusta, joten kouluttajamäärä on kaksinkertaistunut ja kouluttajien riittävyys sekä alueellinen kattavuus on hyvä.

- 2) Ensimmäinen SAL:n ohjaajakoulutuksen (I taso) pilottikurssi, jossa myönnettiin ilma-aseampumakorttikurssin kouluttajaoikeuksia, pidettiin Ylihärässä 17.9.2011. Lisäksi on myönnetty aiemman kokemuksen perusteella kurssien johtamisoikeudet nimetyille kultahippuseurojen kouluttajille.
- 3) Lokakuussa 2010 käynnistettiin jatkokoulutus suunnittelu Ampumaharrastajan tiestä harrastajasta kilpailijaksi. Sen keskeisin tavoite on rakentaa kaksiportainen lajikohtainen jatkokoulutus ampumakorttikurssin jatkumoksi oheisen kuvan mukaisesti. Turvallisen ampujan kurssit ovat olleet hyvä esimerkki tällaisesta ensimmäisen ”asteen” lajikoulutuksesta ampumakorttikurssin jatkumona. Practicalin ja SRA:n osalta työn painopiste onkin ollut ampumakorttikurssin ja turvallisen ampujan kurssin synkronoinnissa.

Huom ! Ampumakorttihanke kattaa ampumakorttikurssin ja sen jälkeiset kaksi lajikohtaista jatkokoulutuskurssia. Tämän jälkeen ampujan tie etenee liittokohtaiseen valmennukseen. Kuva esittää eräitä SAL:n lajeja, joten siitä

puuttuu mm ampumahiihtokorttikulutus. Liitteessä 3 on esitetty luonnos-versiot kiväärikorttikurssien I ja II koulutussuunnitelmista. Asetetun tavoitteen mukaista pilotointivalmiutta ei kuitenkaan vielä saavutettu ja sen toteutuminen siirtyi vuodelle 2012.

- 4) Maaliskuussa 2011 pidettyjä GoExpo-messuja varten tehtiin esitelehtinen ampumakorttihankkeesta. Painosmäärä kattoi kyseisen vuoden tarpeen. Tulevien vuosien esitteiden painatus on siirretty jäsenjärjestöjen vastuulle.
- 5) Pääesikunnalle tehtiin alkuvuodesta esitys, että varusmiehille vuoden 2010 aikana pidettyjen kolmen pilottikurssin kokemusten perusteella koulutustarjontaa voitaisiin laajentaa koskemaan useampaa kuin kahta pilottivaruskuntaa. Pääesikunta hyväksyi maaliskuussa, että koulutus voidaan laajentaa kattamaan kaikki Suomen varuskunnat. Vastaavanlainen lupa saatiin Rajavartiolaitoksen esikunnasta koskien heidän varusmieskoulutusta antavia joukko-osastoja.
- 6) Varusmiesten ampumakorttikurssit toteutetaan maakunnittain perustettavien ampumaharrastuksen alueneuvottelukuntien toimesta. Uusia alueneuvottelukuntia perustettiin vuoden 2011 kaikkiaan viisi, joista neljä on ottanut tavoitteekseen käynnistää ampumakorttikoulutus alueensa varusmiehille kevästä 2012 alkaen (huom ! viidennen alueella ei varusmieskoulutusta).
- 7) Kirjallisen kokeen kysymyssarjoja täydennettiin koulutuslinjoittain erityvillä kysymyssarjoilla.
- 8) Vuoden aikana myönnettiin lähes 300 uutta ampumakorttia eri koulutustilaisuuksien perusteella. Näistä noin 100 on ollut ilma-aseiden ampumakortteja, jotka on myönnetty nuorille suunnattujen ampumakoulujen yhteydessä annetun koulutuksen perusteella.
- 9) Koulutusta elävöittävän videomateriaalin tuotannon käynnistyminen on ollut erityisen haasteellista. Yhteistyöryitykset erään oppilaitoksen kanssa kariutuivat keväällä. Siten suunniteltuja kesäkuvauksia ei kyetty toteuttamaan. Opetusvideoiden tuotantosopimus uuden toimittajan kanssa saatiin solmittua vasta kesällä. Työ saatiin hyvään käyntiin ja sitä jatketaan vuoden 2012 aikana.

Hankkeen kuluessa on syntynyt alkuperäisessä hankesuunnitelmassa ennakkoimattomia tarpeita, joista tärkeimpiä ovat

- 1) Ampumakorttikoulutuksen markkinointi- ja eri koulutustilaisuuksien kurssimateriaalin tuottaminen siten, että se mahdollistaa koko kurssitarjonnan laajamittaisen toteuttamisen koulutuksen teemavuonna 2012.
- 2) Hankkeen eräs keskeisimmistä tavoitteista on aikaansaada laadukas ja käyttökelpoinen koulutusmateriaali ampumakorttikurssien toteuttamiseksi. Jotta tämä materiaali olisi käytettävissä myös ruotsikielisissä seuroissa ja järjestöissä, tulisi materiaali käännettävä ruotsin kielelle.

Ampumaharrastusfoorumi päätti syksyllä, että tehdään esitys hankkeen jatkorahoituksesta vuodelle 2012, jolla kyetään viimeistelemään kaikki alkuperäisen hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet sekä lisäksi toteuttamaan edellä mainitut lisätarpeet. Määräraha myönnettiin täysimääräisenä, mikä mahdollistaa ampumakorttihankkeen päättämisen vuoden 2012 aikana ja ylläpitovuorun siirtämisen kokonaisuudessaan ampumakorttijärjestöjen vastuulle.

3.3. Muut tavoitteet

3.3.1. Aselainsäädännön uudistamistyö

Syyskuussa 2008 asetettiin hanke aselainsäädännön ja eräiden siihen liittyvien säädösten uudistamiseksi. Yhden työryhmän tehtävänä oli ampumaratalain uudistaminen. Työryhmän toimikausi päättyi mainittua tavoitetta saavuttamatta vuoden 2011 helmikuun lopussa.

Uuden hallituksen sisäministeri asetti elokuussa 2011 työryhmän selvittämään aseturvallisuuden kehitysnäkymiä Suomessa. Työryhmän tehtävänä oli vuoden loppuun mennessä selvittää poliisihallinnon näkökulmasta aseturvallisuuden mahdolliset poliisitoiminnalliset ja lainsäädännölliset kehittämistarpeet.

Ampumaharrastusfoorumi sai kutsun työryhmän 27.9.2011 järjestämään kuulemistilaisuuteen – ”Mitä on hyvä aseturvallisuus?”. Tilaisuudessa tuotiin esille foorumin keskeisimpinä ehdotuksina, että

- Hallintovaliokunnan kirjaus kattavasta ampumarataverkosta on toteutettava
- Tarvitaan pikaisesti uusi ampumaratalaki. Edellisen hallituksen toimesta aloitettua lainvalmistelua on jatkettava ja harrastajakunta on otettava mukaan jo kirjoitusvaiheessa
- Hyväksyttävästi suoritettu ampumakorttikoulutus olisi riittävä osoitus harrastuneisuudesta muulla kuin metsästysperusteella haettavan koulutusta vastaavan aseennäytön hankkimislupaa varten.

Foorumi teki myös poliisihallitukselle esityksen ampumakortin aseennäytön virallistamisesta.

Foorumin edustajat osallistuivat lisäksi sisäministerin tapaamiseen marraskuun alussa. Sen yhteydessä korostettiin edellä mainitun kuulemistilaisuuden yhteydessä esille nostettujen asioiden tärkeyttä.

3.3.2. Tiedottaminen ja muu edunvalvonta

Yhteistyössä ympäristöministeriön ja puolustushallinnon kanssa järjestettiin foorumin vuotuinen seminaari Messukeskuksessa 11.3.2011. Teemana oli ”Ampumaradat ja viranomaisohjauksen tulevaisuuden näkymät”. AMPY-hankkeen ja BAT-hankkeen tuottamaan materiaaliin pohjautuva seminaari antoi harrastajakunnalle väliaikatiedon hankkeiden vaiheesta ja suunnasta. Tilaisuuden avaussanat lausui ympäristöministeriön kansliapäällikkö Hannele Pokka ja sen puheenjohtajana toimi professori Jorma Riissanen ympäristövaliokunnasta.

Foorumin seminaaria voidaan pitää erityisen onnistuneena. Paikalla oli runsaat 100 osanottajaa, mikä oli uusi ennätys. Noin puolet heistä edusti järjestöjä ja toinen puoli koostui viranomaistahoista, joka jakautui lähes tasan kuntien ja valtion viranomaisten kesken.

Vastaavien vuoden 2012 messujen suunnittelu käynnistettiin syksyllä ja sen teemaksi päätettiin ”Turvallinen ampumarata”. Metsästäjäjärjestöt lupautuivat hoitamaan tilaisuuden käytännön järjestelyt.

Ampumaharrastusfoorumi oli aktiivinen myös edunvalvonnan koko laajalla rintamalla. Vuoden aikana tehtiin tai pidettiin kymmenkunta virallisuonteista esitystä. Näitä tärkeimpiä olivat esitykset

- ampuma-asekouluttajakoulutuksen maksuttomuudesta (liite 4)
- ampumakorttikoulutuksen aseman virallistamisesta (liite 5) sekä
- ampumaratojen säilyttämiseksi puolustusvoimien rakennemuutoksen yhteydessä (liite 6).

Muina jo aiemmin kerrottujen AMPY –lausunnon ja aseturvallisuustyöryhmän kuulemistilaisuuden esityksen lisäksi mainittakoon seuraavat toimenpiteet:

- Kevään eduskuntavaaleihin liittyen selvitettiin kaikkien eduskuntapuolueiden tahtotila erityisesti ampumaratakysymysten osalta. Vaalien jälkeen pyrittiin teema nostamaan esille myös hallitusneuvottelujen yhteydessä tarjoten mm valmiita ”kirjauksia hallitusohjelmaan”. Varsinaisia näkyviä tuloksia ei saavutettu.
- Uudenmaan maakuntakaavatyöhön liittyen esitettiin, että Espoon Lahnus merkittäisiin maakuntakaavaan maakunnallisena ampumaurheilukeskusalueena. Lisäksi esitettiin, että Uudenmaan liitto varmistaa, ettei maakuntakaavassa ole esteitä Sipoon Savijärven ja Kirkkonummen Kauhalan kehittämiseksi.

Kaikki foorumin nimissä lähetetyt virallisuonteiset esitykset (vast) on löydettävissä kotisivuilta kohdasta esitykset.

Vastuu sisäisestä tiedottamisesta oli eri järjestöillä oman jäsenistönsä osalta.

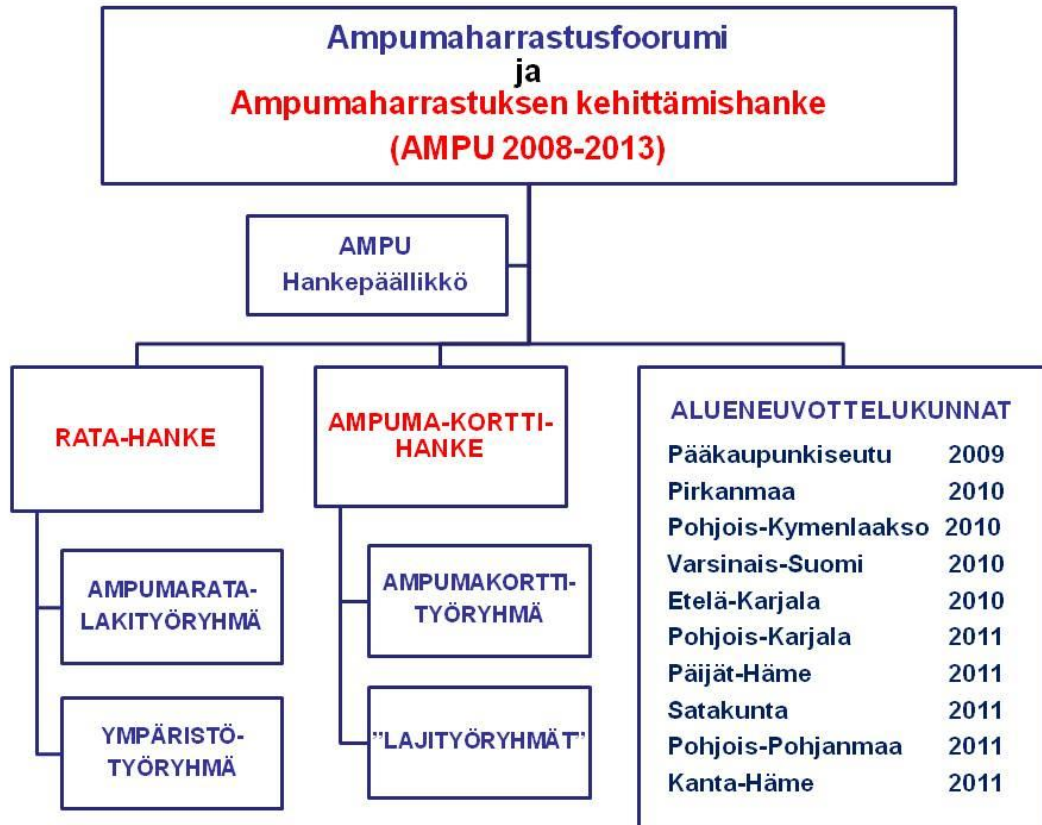
4. Hankkeen ohjausryhmä ja työryhmät

Ohjausryhmän kokoonpano oli vuoden aikana seuraava:

Risto Aarrekiivi	SAL	pj
Janne Hakala	SAHL	(tammi-heinäkuu)
Jukka Haltia	SAHL	(elo-joulukuu)
Antti Nieminen	MPK	
Suvi Tuomanen	RES	
Marko Patrakka	RESUL	
Timo Koski	RUL	(tammi-lokakuu)
Saku Liehu	RUL	(marras-joulukuu)
Teemu Simenius	SML	
Sauli Härkönen	Riistakeskus	
Esko Hakulinen	AAE	
Raimo Suominen	AHL	
Jorma Riissanen	SAL	siht

Ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana 9 kertaa.

Hankkeen alatyöryhminä jatkoivat toimintaansa sekä ympäristötyöryhmä että ampumakorttityöryhmät. Ampumaratalain valmistelu ei sisäasiainministeriössä edennyt vuoden aikana eikä siten vastaava foorumin työryhmäkään jatkanut valmistelutyötään.

Kuva: AMPU-hanke perustettuine työryhmineen vuoden 2011 lopussa

5. Hankkeen jatkaminen

Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan AMPU –hanke suunniteltiin jatkaamaan aktiivisesti työtään vuoden 2011 loppuun saakka. Tämän jälkeen nähtiin välttämättömäksi, että jatketaan pari vuotta alenevin resurssein sekä pilottiratojen (vast) rakentamisen että perusparannuksen tukemista.

Ampumakorttihanke on edennyt pääosin tämän aikataulun mukaisesti. Hankkeen syksyllä tekemän esityksen mukainen rahoitus hankkeen kuluessa ilmenneiden lisätavoitteiden toteuttamiselle varmistui vuoden lopulla. Sen myötä kyetään saavuttamaan kaikki ampumakorttihankeelle asetetut tavoitteet lisätavoitteineen sekä päättämään se vuonna 2012.

Rata-hankkeen osalta on viiveitä syntynyt merkittävien ennakoimattomien yhteistyöhankkeiden vuoksi. Esimerkkeinä mainittakoon AMPY- ja BAT –hankkeet. Ne ovat sitoneet pääosan ympäristötyöryhmän resursseista vuosina 2010-11. Siten vasta syksyn aikana saatiin pääosa muista ympäristö- ja tur-

vallisuusasioiden kehittämishankkeista käynnistettyä. Sen osalta resurssit saatiin varmistettua vuoden aikana eikä jatkorahoitusta haettu vuodelle 2012.

Alueneuvottelukuntaverkoston laajentaminen toteutetaan pääosin foorumin omalla rahoituksella. Sen riittävyden varmistamiseksi tehtiin syksyllä päätös, että työtä jatketaan siten, että viimeinenkin maakunta tulee verkoston piiriin niin halutessaan vasta vuoden 2013 aikana.

Opetus- ja kulttuuriministeriön huomattavalla taloudellisella tuella on ollut ratkaiseva merkitys molempien osahankkeiden etenemismahdollisuuksille. Se kertoo osaltaan myös vahvasta luottamuksesta foorumin toimintaa kohtaan. AMPU –hankkeella on siten erinomaiset edellytykset jatkaa aktiivista toimintaansa tehtyjen suunnitelmien mukaisesti vuoden 2013 loppuun asti, jolloin hanke tullaan suunnitellusti päättämään.

Helsingissä .3.2012

Ohjausryhmän
puheenjohtaja

Risto Aarreki

Hankepäällikkö

Markku Lainevirta

JAKELU

SAL arkisto
Foorumin jäsenet (sähköisesti)

12/ML/ML

LIITE 1

Ampumaratojen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallinnan kehittäminen

Ampumaratojen turvallisuuden ja ympäristövaikutusten hallinnan kehittämishankkeen yksilöidyt tavoitteet vuosille 2010-13.

a) Melun hallinnan kehittäminen

Melun alueen ja sen raja-arvojen uudelleen määrittely

- laaditaan perustemuistio, miksi uudelleen määrittely on välttämätöntä
- kartoitetaan eri maiden melun alueen määritysmenetelmistä
- huomioidaan kokonaismelukuormamellukuorman määrä => pienten ratojen melurajoille oma määrittelytaso
- selvitetään mahdollisuudet määrittää meluarvot myös vuorokausirytmien mukaan

Melun vaimennusmenetelmien kehittäminen

- selvitetään eri aseiden ja niihin käyttöön saatavien vaimennusmenetelmien vaikutukset melun alueen määrittämiseen (pyritään parantamaan niitä edelleen asetekniikan kehittämistyön yhteydessä)
- selvitetään eri rakenteellisten ja materiaalitekniisten ratkaisujen mahdollisuudet melun pienentämiseksi tai sen suuntaamiseksi toivotulla tavalla (mm ampumapaikat ja niiden melunvaimennus, sivu- ja taustavallit sekä muut ”meluseinät”)

Yhteiskuntasuhteiden hoito melun alueen läheisyydessä olevien naapureiden suuntaan

- laaditaan seikkaperäinen suositus, jolla pyritään aktivoimaan kaikkia radanpitäjiä huomioimaan naapuruussuhteiden hoitotarve (melun häiritsevyydessä on kyse merkittävässä määrin henkilökohtaisesta suhtautumisesta itse toimintaan)

b) Maaperän ja pohjaveden raskasmetallipäästöjen hallinnan kehittäminen

Vanhat käytössä olevat radat

- viranomaismääräysten muuttuessa vastuu radalla tehtävistä muutos- ja puhdistustöistä pitäisi saada viranomaisille (ainakin taloudellinen vastuu)

- Ampumaradan pitäjälle oikeus ilman ympäristölupaa suorittaa pilaantuneen maan kuorinta ja kapselointi ja kapseleiden sijoittaminen ampu- maradan maarakenteisiin
- lyijyn talteenotto ja hyödyntäminen tulisi saattaa mahdolliseksi ilman ympäristölupaa (= lyijy ei ole ongelmajätettä)
- ympäristölupaan pyritään sisällyttämään oikeus ratojen kunnossapito- toimenpiteiden suorittamisesta (mm vallien kunnostus) laaditun BAT:n mukaisesti)
- ampumaradan pidossa vaadittavat toimenpiteet (veden laadun seuran- ta, loukkujen tyhjentäminen, maan seulonta ja lyijyn kierrätys, haulien keruu verkoista ja keruuojista ja kierrätys, ym.)

Uudisrakentamista varten ohjeet (malliluvat)

- ympäristöolojen määrittämisestä (etäisyys pohjaveteen, etäisyyden muihin herkkiin ympäristöoloihin, ym)
- ampumaradan maapohjan rakenteen määrittäminen (tiivistyksen, vie- märeinnit, tarkkailukaivot, ym)
- vallit, niiden korkeudet ja muodot ja niissä käytettävät materiaalit ml pintamateriaalin koostumus (metallien liukenemisenäkökulma..)
- lyijyn keruu (ampumapaikan etualueen pinnoittaminen, hauliverkot ja – seinät, luotiloukut, ym)
- ampumaradan pidossa vaadittavat toimenpiteet (veden laadun seuran- ta, loukkujen tyhjentäminen, maan seulonta ja lyijyn kierrätys, haulien keruu verkoista ja keruuojista ja kierrätys, ym)

Pohjaveden virtauksen mallintamisen kehittäminen

Tarkemmat tavoitteet määritetään BAT-työn yhteydessä.

Maaperän suojaaminen imeytymisen estämiseksi

Tarkemmat tavoitteet määritetään BAT-työn yhteydessä.

c) Lupamenettelyn hallinnan ja ratojen ”laatutoiminnan” kehittäminen

1. Laaditaan perusselvitys ampumaratojen lupamenettelyn ohjeistuksesta ja sen soveltamisesta sekä toimenpidesuosituksen kehittämiseksi. Selvitys valmistuu pääosin YM:n johtaman AMPY- hankkeen yhteydessä.

Selvityksen laatimista varten

- selvitetään käytössä oleva ohjeistus ampumaratalupien hakemiseksi
- kartoitetaan myönnettyjen ympäristölupien sisällöt (lupaehdot, kustannukset yms...)

- kootaan kentältä yksityiskohtaiset tiedot lupahakemusohjeiden ristiriitaisuuksista ja epätäsmällisyyksistä
 - aloitetaan keräämään riittävä määrä tehtyjen tutkimusten tuloksia, jotta voidaan myöhemmin käynnistää niiden tarkempi analysointityö
 - turvallisuus- ja ymp.lupien suhde ja päällekkäisyyksien poistaminen
2. Laaditaan ampumaratojen pitäjille käsikirja "Hyvän ampumaradan ylläpidon ohjeistus", joka on samalla seurojen "Ampumaratojen laatutoiminnallinen itsearviointijärjestelmä". Työtä varten
- selvitetään ulkomailla käytössä olevaa ohjeistusta ampumaratojen hallinnan osalta
 - valitaan niistä parhaat käytännöt sovellettavaksi kansalliseen ohjeistukseen
 - laaditaan "käsikirjan" luonnos
 - pilotoidaan luonnos toteutettavien ampumaratojen tarkastusten yhteydessä syksyyn 2011 mennessä
 - luonnoksesta pyydetään lausunnot ampumaratojen hoitovastuussa olevilta tahoilta.

Käsikirjan luonnos päivitetään saadun palautteen perusteella vuoden 2012 aikana. Käsikirjan mahdollisesta julkaisemisesta kirjan muodossa tehdään erillinen päätös sen valmistuttua.

d) Asetekniikan (ml luotiloukut ja) kehittäminen ympäristöasioiden hallinnan parantamiseksi

- 1) "Päästöttömän" laukauksen kehittäminen
 - selvitetään mahdollisuuksia vähentää lyijyn käyttöä patruunoissa
 - selvitetään mahdollisuuksia vähentää edelleen haitallisia aineita nallimassassa
 - kehitetään aseiden melun vaimennusta äänenvaimentimin sekä pyritään saamaan niiden käyttö ampumaurheilussa hyväksytyksi
- 2) Ruutijäämien ja laukauksen päästöjä mittavien tutkimusolosuhteisen rakentaminen Suomeen
 - kartoitetaan nykyinen kansainvälinen tietämys sekä tehdään esitys tarvittavasta kotimaisesta osaamisesta ja sen kustannuksineen
 - selvitetään eri tahojen tarve ja kiinnostus tutkimusolosuhteiden rakentamiseen ja sen ylläpitoon
- 3) Luotiloukkujen kehittäminen
 - selvitetään eri luotiloukkutyyppeiden vaikutukset raskasmetallipäästöjen syntymiseen
 - kehitetään konttiin rakennettavaa moduulirakenteista luotiloukkujärjestelmää yhteistyössä ORICOPA Oy:n kanssa, jossa tavoitteena on lyijyn erottelun yhteydessä pienentää seulottavaa hiekkamäärää merkittävästi.

e) *Muut tavoitteet*

- 1) Päivitetään sekä ampujan ympäristöopas että ”ampumaseurojen” ympäristövastaavien koulutusmateriaali. Järjestetään syksyllä 2011 koulutustilaisuus uusitun koulutusmateriaalin mukaisesti kohderyhmänä niin järjestöjen kuin seurojenkin ympäristöasioista vastaavat henkilöt.
- 2) Jatketaan ympäristötyöryhmän toimesta asiantuntija-avun antamista ampumaratojen ylläpidosta vastaaville tahoille esitettävien pyyntöjen mukaisesti. Vuoden 2010 aikana oltiin yhteydessä yli 10 ampumarataan liittyvissä kysymyksissä, jotka käsittelivät useimmiten lupamenettelyihin ja melun hallintaan liittyviä haasteita.
- 3) Selvitetään mahdollisuudet kehittää haulikkoradan lyijyhaulien keruujärjestelmää yhteistyössä kotimaisen teollisuuden kanssa
- 4) Rakenteellisen rataturvallisuuden kehittäminen
 - kimmokkeet maaperästä
 - taustavallit ja yläkulissointi
 - sisä ratojen suojaus/kimmokevaara
- 5) Ilmanvaihdon ja siivouksen ohjeistuksen laadinta sisäämpumaradoille
- 6) Selvitetään tarve ja mahdollisuudet käynnistää ampumarataoppaan päivitystyö tavoitteena nykyaikaisen ”jatkuvapäivitteisen nettiversion” aikaansaaminen vuoden 2012 keväällä. Uudistamistyön painopistealueita olisivat ympäristön pilaantumiseen ja ampumaratojen rakenteelliseen turvallisuuteen liittyvät nykYTEKNOLOGIAN mahdollistamat ratkaisut.
- 7) Laaditaan ”Valtakunnallinen Ampumarataverkosto 2020” -suositus
 - tilataan laajennettu kohdennettu ”BRIC-tutkimus”, jolla arvioidaan koko harrastajakunnan ja olosuhteiden alueellista korreloitumista
 - tutkimusta varten päivitetään (Lipas-tietokannan tai VAHTI-rekisterin) ampumaratatiedot sekä kerätään riittävän kattavasti koko 500 000 harrastajakunnan osoitetiedot (tehdyssä tutkimuksessa vain 5313 SAL:n lisenssiampumaurheilijaa)
 - määritetään kriteeristö, jolla arvioidaan lähiliikuntapaikkojen saavutettavuutta sekä vaatimukset maakunnallisille ampumaurheilukeskuksille
 - laaditaan suositus, joka sisältää tärkeysluokitellut toimenpideehdotukset tavoitetilan saavuttamiseksi.

LIITE 2**YMPÄRISTÖMINISTERIÖ**

Viite: SYKE-2010-R-57/Lausunto

**LAUSUNTO AMPUMARATOJEN YMPÄRISTÖLUPAOPPAAN
LUONNOKSESTA****1. Tausta**

Ampumaharrastusfoorumi on ammuntaa harrastavien järjestöjen yhteenliittymä, jonka tavoitteena on turvata ammunnan harrastusmahdollisuudet maassamme myös tulevaisuudessa. Foorumin asiantuntijajärjestöt tekevät aktiivista yhteistyötä aseturvallisuuden sekä harrastusmahdollisuuksien ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Tavoitteen toteuttamiseksi forumin jäsenjärjestöt käynnistivät Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen (AMPU-hanke) vuonna 2008. Jo hankkeen ensimmäisessä toimintasuunnitelmassa samaisena vuonna todettiin, että

- Ampumaratojen lupahakemusten ohjeiden on harrastajakunnan toimesta koettu olevan puutteellisia ja osin jopa ristiriitaisia.
- Saatujen tutkimustulosten hyödyntämistä ei voida tehdä vastaavien lupakohteiden hakemusten yhteydessä. Kalliit tutkimukset joudutaan uusimaan jokaisen radan osalta vaikka tutkimustulokset olisivatkin jo aiempien tulosten perusteella riittävän hyvin arvioitavissa lupaprosessin vaatimalla tarkkuudella.
- Suorituspaikkojen kehittämisen tavoitteena on aikaansaada koko valtakunnan alueelle kattava ampumarataverkosto vuoteen 2020 mennessä. Se muodostuisi maakunnallisista ampumakeskuksista ja niihin verkostoituneista paikallisista ampumaradoista. Ampumarataverkoston myötä
 - 90 % harrastajista pääsee lähimmälle radalle kotoaan noin puolessa tunnissa, joka mielellään tulisi olla saavutettavissa myös julkista liikennettä käyttäen
 - maakunnalliset ampumakeskukset mahdollistavat sekä kapasiteettinsa että ratalaitteidensa osalta eri jäsenjärjestöjen kilpailulajeissa sekä alueellisten että valtakunnallisten mestaruuskilpailujen järjestämisen sekä
 - maassamme on 1-2 elektronisin taululaittein varustettua kansainvälistä ampumakeskusta, joissa voidaan järjestää useamman ISSF:n ampumalajin maailmanmestaruuskilpailut ilman kisakohtaista lisärakentamista.

Viime syksynä oli eduskunnan käsittelyssä uusi ampuma-aselakiesitys. Se hyväksyttiin lähes yksimielisellä eduskunnan päätöksellä. Samalla hyväksyttiin myös lakiehdotukseen sisältynyt hallintovaliokunnan 1.lausuma (ote alla).

*Ampumaurheilu ja -harrastus edellyttävät asianmukaisia kilpailu- ja harrastuspaikkoja. Käytännön ongelmana etenkin syrjäseuduilla on ampumaratojen puute. Myös pääkaupunkiseudulla ampumaratatilanne on tällä hetkellä huono. **Kuitenkin jo voimassa oleva lainsäädäntö lähtee vahvasti siitä, että ampumakilpailu ja -harrastus edellyttävät kunnollisia, mahdollisimman turvallisia paikkoja ja tiloja.** Valiokunta pitääkin tärkeänä, että maassamme huolehditaan riittävän kattavasta ampumarataverkostosta. Tätä tavoitetta tulee edistää paitsi lainsäädännön myös erilaisten rahoitusjärjestelmien ja kuntien yhteistyön sekä erilaisten käytännön toimien avulla. **Hallintovaliokunta edellyttääkin hallituksen edistävän käytettävissä olevilla eri keinoilla riittävän kattavan ampumarataverkoston toteuttamista.***

AMPU-hankkeen kannalta on erittäin kannatettavaa, että lausunnolla olevalla ohjeistuksella pyritään yhtenäistämään lupakäytäntöä Suomessa. **Hankkeen puolesta on myös toivottavaa, että ohjeen viimeistelyn yhteydessä mahdollisimman laaja-alaisesti pyrittäisiin huomioimaan yllä kuvattu lainsäätäjän selkeä tahdonilmaus.** Näin menetellen ohje tulee helpottamaan ratojen pitäjien työtä ja toivon mukaan osittain vähentämään jopa tarpeettomien selvitystöiden tekemistä, mikä edelleen on alentamassa ratojen ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia ja myötävaikuttamassa riittävän kattavan ampumarataverkoston ylläpitoa.

Foorumiin kuuluvat jäsenjärjestöt tulevat antamaan omat lausuntonsa, joissa esitettäviä täydennys- ja muutostarpeita myös AMPU-hanke tukee osaltaan. Luonnoksesta havaitut terminologiset virheet ja muut luettavuutta heikentävät epätäsmällisyydet tullaan esittämään korjattavaksi AMPY-työryhmässä olevien edustajiemme toimesta lausuntoja käsiteltäessä.

Ohessa näiden lisäksi eräitä esityksiä, jotka toivotaan huomioitavan joko täsmennettäväksi tai lisättäväksi luonnokseen.

2. Muutos- ja täydennysesitykset

- Viitaten yllä esitettyyn hallintovaliokunnan lausumaan esitetään, että ohjeen lähtökohtana on yleinen periaate, että toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti sallittuja, ellei riskikartoituksen perusteella niitä ole syytä kieltää.
- Jo nykyisin on useissa lupaehdoissa myönnetty normaaleja laajempia käyttöoikeuksia esim kilpailutapahtumien tai ampumakoikkeiden pitämistä varten. Tällaista ”väljennysmenettelyn” käyttöä olisi toivottavaa laajentaa ja sisällyttää erityisesti sellaisiin lupaehtoihin, jolloin mm kesäviikonloppuisin on määrätty täydellinen ampumakielto. Tämä mahdollistaisi tapahtumien järjestämisen juuri niinä aikoina, kun koko harrastajakunnallakin on mahdollista niihin osallistua, kuitenkin kohtuuttomasti rasittamatta esim mökkinäpureita (ajat heillä ennakolta tiedossa).

- Ampumaratoihin liittyvien lupien hakeminen ja niissä käskettyjen velvoitteiden toteuttaminen on monen radanpitäjän mielestä kohtuuttoman kallista taloudellisiin resursseihin nähden. Siten esitetään, että ohjetta täydennettäisiin esimerkein, joilla ”tarpeettomia kustannuksia” voitaisiin alentaa:
 - suositellaan ympäristöluvan hakemisen yhteydessä luopumista joistain selvityksistä/mittauksista, jotka joko alueen maaperän tai etäisyyden lähimpään naapuriin perusteella voidaan todeta ennakolta tarpeettomiksi
 - suositellaan lupaehdoissa harvennettavan esim vedentarkkailukaivoista otettavien näytteiden tutkimustarvetta, jos riittävän seurantajakson aikana ei ole havaittu ampumatoinnasta aiheutuvaa pitoisuuksien kohoamista.

- Haulikkoammunta poikkeaa merkittävästi luotilajeista mm haulien leviämisalueen osalta. Kuten raportissakin on todettu, alue on usein yli 10 hehtaaria. Tällä alueella haulimäärien prosentuaalinen osuus vaihtelee kuitenkin erittäin merkittävästi. Siten lupaehdoissakin radalle mahdollisesti asetettavia velvoitteita ja niiden toteuttamissykliä tulee arvioida alueellisesti haulimäärän ja siitä tehtävän riskiarvion perusteella.

- Olemassa olevilla ampumarata-alueilla tehdään ajoittain muutostöitä, jotka koskevat joko ratojen laajentamista, sijaintipaikan vaihtamista tai harrastettavan lajin muutosta tai lisäystä. Esitetään, että pyrittäisiin ohjeistamaan luvussa 9.2.3 useammin esimerkein, mikä on sallittua voimassa olevan ympäristöluvan perusteella ja millaiset toimenpiteet edellyttävät uuden luvan hakemista. Esitetään myös, että luvun ensimmäisen kappaleen keskivaiheilla oleva lause muutetaan muotoon ”Uutta lupaa ei kuitenkaan **läh- tökohtaisesti** tarvita, jos.....”

- Esitetään, että ohjeistukseen kirjattaisiin ratojen yläpidon ja perusparannuksen yhteydessä seuraavat toimenpiteet sallituiksi:
 - kerättyjen tai seulottujen luotien ja haulien kaupallinen hyödyntäminen
 - ampumaradan rakenteeksi hyväksyttävistä taustavalleista ja muualta ampumarata-alueelta ”kuorittavan” maa-aineksen säkittäminen ja säkkien hyödyntäminen esimerkiksi meluesteinä tai muina ratarakennelminä.

- Ajoittain ympäristöluvan ehtoihin on kirjattu velvoite kerätä haulikon kiekonsirut maastosta. Tällainen velvoite kirjattiin myös Pohjois-Hämeen Ampujien Kokkovuoren radalle. Valituskaan ei tuonut tähän muutosta, vaan hallinto-oikeus piti päätöksen voimassa velvoittamalla laatimaan suunnitelman toimenpiteen suorittamisesta. Määräaika suunnitelman esittämiselle on toukokuun loppuun mennessä, johon saataneen jatkoaikaa kunnes sekä AMPY- että BAT-hankkeiden loppuraporttien tieto on käytettävissä..

Lausunnolla olevassa oppaassa on asiaan otettu erinomaisesti kantaa. On todettu yksiselitteisesti, ettei kiekonsiruista ole havaittu eikä tutkimustulosten valossa ole odotettavissakaan haittaa ympäristölle. Oppaassa todetaan mm

- ”Tutkimuksilla ei ole osoitettu PAH:n haitallista vapautumista maahan ja vesiympäristöön, koska ne ovat tiukasti sitoutuneet kalkkikivipohjaan ja ovat erittäin huonosti liukenevia” (A osa, luku 4.4).
- kappaleessa 14.3.2 ”PAH-yhdisteiden kulkeutuminen savikiekoista ja niiden sirpaleista pohjaveteen on epätodennäköistä yhdisteiden heikon kulkeutuvuuden vuoksi” (C osa, luku 14.3.2).
- ”Ampumaradoilla pintavesiin kulkeutuvia haitta-aineita ovat pääasiassa metallit, sillä PAH-yhdisteiden kulkeutuvuus on vähäistä” (C osa, luku 14.3.3).

Esitetään, että opasta täydennetään edellä kirjattujen faktatietojen perusteella tehtävällä yksiselitteisellä johtopäätöksellä; **”Haulikon kiekonsirujen keräämistarvetta ampumaradoilta ei nykytutkimustiedon valossa ole eikä sellaista velvoitteita tule lupaehdoissa asettaa kuin vain erityisen perustellusti poikkeustapauksissa”**. Vain tällaisella yksiselitteisellä kirjauksella voidaan kumota aiemmat näkemykset asiasta ja siten vapauttaa mm Kokkovuoren radan pitäjä sille suunnitelluista merkittäviä kustannuksia aiheuttavasta tarpeettomasta toimenpiteestä.

- AMPU-hanke pitää erittäin keskeisenä suosituksen 6 mukaista ampumamelun ohjearvojen uudelleen tarkastelua. Ennen kuin tämän selvityksen tulokset ovat käytettävissä, esitetään että lupaehdoissa pyritään mahdollisimman laaja-alaisesti huomioimaan mm seuraavat ampumamelun kuormittavuuteen liittyvät tekijät, johon ohjearvoiksi määritellyt desibelirajat antavat mahdollisuuden:
 - lähtökohtaisesti .22 kaliiberisten aseiden melutaso ei ole ampumarata-alueen ulkopuolella sellainen, että sille on tarve asettaa meluperusteisia käyttöaika-rajauksia.
 - vastaavanlainen lähestymistapa on mahdollista muidenkin ampu-aseiden osalta (esim sallitaan nykyrajoitusten jälkeen tiettyjen kaliiberien käyttö tai ammunta äänenvaimentimellisilla hirvikivääreillä).
 - ammuttavilla laukausmäärillä on suora vaikutus melun ”rasittavuuteen”. Siten erityisesti pienillä radoilla olisi toivottavaa, että entistä laajemmin käytettäisiin positiivista harkintavaltaa ohjearvoista poikkeaville lupapäätöksille.
- Esitetään harkittavaksi, että oppaassa alussa tuotaisiin esille, että
 - opas käsittelee vain ympäristölupaan liittyviä asioita eikä siten sisällä turvallisuuteen tai ratojen rakentamiseen liittyviä ohjeita
 - samoin opas voisi sisältää lyhyen infon siitä, kenellä on toimivalta rakennuslupa-asioissa ja kenellä taas ampumaratalupa-asioissa sekä mitkä ovat niistä tehtävien päätösten valitustuomioistuimet.

Helsingissä 27.5.2011

AMPU-hanke
Hankepääällikkö

Markku Lainevirta

LIITE 3

LUONNOS

KIVÄÄRIKORTTIKOULUTUKSEN OPETUSAIHEKOHTAINEN TUNTIJAKO

Lähtökohta:

Ampumakorttikoulutuksen jälkeen koulutettava voisi osallistua kiväärikorttikoulutukseen 1-3 vuoden kuluttua.

Kouluttaja

- hyvän kouluttajakokemuksen omaava henkilö, mielellään harrastanut itse lajia vähintään viisi vuotta
- suositus, että kouluttajalla olisi I luokan tuomarikortti
- uusi aselaki (ase- ja ampujakouluttaja)

Koulutuksen vähimmäiskesto	Opetusaihe ja sen keskeinen opetussisältö
1. päivä	Teema: Ampuma-asennot kiväärillä
45 min	<p>AVAUS 10–15 min</p> <ul style="list-style-type: none"> o kurssin johtaja avaa kurssin ja toivottaa tervetulleeksi o kouluttajien esittely o osallistujien esittäytyminen kertoen taustastaan ja motiiveistaan <p>KURSSIN TAVOITTEET 5-10 min</p> <ul style="list-style-type: none"> o Oppia itsenäisesti harrastamaan kivääriammuntaa eri asennoista o Toiminta ampumaradalla <p>Lisäksi 10 min</p> <p>Turvallinen ratakäyttäytyminen</p> <ul style="list-style-type: none"> o Huolehdi kuulon ja näön suojaamisesta. o Ennen ammunnan aloittamista on varmistuttava muiden sijainnista ja varoitettava muita alueelle tulijoita kyltein, lipuin tms. o Ammunta on keskeytettävä välittömästi kun huomataan turvallisuuden mahdollisesti vaarantuvan. <p>Ratamääräyksiä on noudatettava!</p> <p>Harrastuspaikat (kertaus) 10 min</p>

	<p>Käydään läpi ampumaharrastukseen soveltuvat paikat</p> <p>Ampumaradat:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ hallinta, ylläpito, käyttäjät ○ ratasäännöt joka radalla erilaiset: <ul style="list-style-type: none"> - ampuma-ajat - sallitut kaliiperit eri ampumapaikoilla - jätehuolto jne.
180 min	<p>Kiväärilajit 30 min</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10m ilmakivääri - 50m kivääri - 300m kivääri <p>Ilmakivääri</p> <ul style="list-style-type: none"> - ilmakiväärissä ammutaan 40 ls:n ja 60 ls:n kilpailuja. - 40 ls:n kilpailussa ampuma-aika on 75 min ja 60ls:n kilpailussa 105 min. Lisäksi tässä lajissa ammutaan 3x20ls kilpailu, jolloin ampuma-ajat ovat; makuu 25 min, polvi 30 min ja pysty 35 min. Asentojen välillä on pidettävä 15 min tauko. <p>50m kivääri</p> <ul style="list-style-type: none"> - 50m kiväärin ampumalajit ovat 60 ls makuu, 3x20 ls ja 3x40 ls. <p>Kilpailuajat ovat makuu 75 min, 3x20 ls 135 min. 3x40 ls kilpailussa jokainen asento on aikataulutettu erikseen, makuu 45 min, polvi 60 min ja pysty 75 min. Asentojen välissä pitää olla 10 min tauko.</p> <p>300m kivääri</p> <ul style="list-style-type: none"> - 300m kiväärissä ammutaan kilpailuja samoin kuin 50m kiväärissä eli 60 ls makuu, 3x20 ja 3x40. Kilpailujen ajat ovat samoja kuin 50m kiväärissä. <p>300m vakiokivääri</p> <ul style="list-style-type: none"> - 300m vakiokiväärissä ampumalajeina on 30 makuu ja 3x20 ls. Ampuma-ajat ovat makuussa 60 min ja 3x20 ls 135 min. Aseen laukaisuvastuksen pitää olla 1500g. <p>Makuuasento 150 min</p> <ul style="list-style-type: none"> - asento - hihna - hihnakiinnikkeen paikka - tukikäsi - aseensa paikka tukikädessä - peräkoukun paikka ja perän pituus - aseensa tasapaino ja tasapainotus ulkopuolisilla lisäpainoilla - hengitys - tähtäys - liipaisu

	<ul style="list-style-type: none"> - jälkipito - suorituksen analyysi - ratakaukoputken käyttö osumien tarkastukseen ja putken paikka - kuivaharjoittelua em. asioista - kuivaharjoittelun jälkeen jatketaan ammuntaa ”kovilla” - laukauksen analyysi (osuman maalaaminen) <p>Tukena tähän on 5-10 min kestoinen video makuuasennosta, joka näytetään aluksi. Tämän jälkeen kouluttaja käy osiot läpi yksityiskohtaisesti näyttämällä lyhyen videoklipin joka osiosta.</p>
120 min	<p>Polviasento 120 min</p> <ul style="list-style-type: none"> - ampuma-asento - tukijalan asento ja paikka - oikean jalan paikka takamuksessa - vasemman kyynärpään paikka - ote kivääristä - tukikädenpaikka vs. makuuasento - aseens tasapaino ja tasapainotus irtopainoilla - aseens pystytuki toimii tässä asennossa patruunatelineenä - hengitys - tähtäys - liipaisu - jälkipito - suorituksen analyysi - ratakaukoputken käyttö osumien tarkastukseen ja putken paikka - kuivaharjoittelu - kuivaharjoittelun jälkeen jatketaan ammuntaa ”kovilla” - laukauksen analyysi (osuman maalaaminen) <p>Sanoin tässäkin osiossa on tukena 5-10 min kestoinen video makuuasennosta, joka näytetään aluksi. Tämän jälkeen kouluttaja käy osiot läpi yksityiskohtaisesti näyttämällä lyhyen videoklipin joka osiosta.</p>
2. päivä	Teema: Ampuma-asennot kiväärillä ja edellisen päivän kertaus

180 min	<p>Pystyasento 180 min</p> <ul style="list-style-type: none"> - ampuma-asento - ote kivääristä aseeseen - tasapaino ja tasapainotus irtopainoilla - tukikädenpaikka - käsituki (ei ilma- eikä vakiokivääri) - aseeseen pystytuki - hengitys - tähtäys - liipaisu - jälkipito - suorituksen analyysi - ratakaukoputken käyttö osumien tarkastukseen ja putken paikka - kuivaharjoittelu - kuivaharjoittelun jälkeen jatketaan ammuntaa ”kovilla” - laukauksen analyysi (osuman maalaaminen) <p>Sanoin tässäkin osiossa on tukena 5-10 min kestoinen video makuuasennosta, joka näytetään aluksi. Tämän jälkeen kouluttaja käy osiot läpi yksityiskohtaisesti näyttämällä lyhyen videoklipin joka osiosta.</p> <p>Asehuolto ja varustehuolto 30 min</p> <p>Aseen puhdistus</p> <ul style="list-style-type: none"> - piipun puhdistus - lukon purkaminen, kokoaminen sekä puhdistus ja öljyäminen - tähtäimet, säätö ja tarkastus - ruuvien kireys ja toimivuus - yleistarkastus <p>Varusteet</p> <ul style="list-style-type: none"> - varusteiden yleistarkastus - takki, housut, kengät, käsine - pystytuki, polvityyny - lasit ja linssit ja niiden puhdistus <p>Kertaus 90 min</p> <p>Kaikkien asentojen kertaus sekä palautekeskustelu päivien aiheista.</p>
---------	---

KIVÄÄRIKORTTIKURSSI II

Kurssit	Opetusaihe ja sen keskeinen opetussisältö
Yleistä	Kiväärikortti 1 saamiseksi on käytävä ampumakorttikoulutuksen peruskoulutus sekä kiväärikorttikoulutus. Suositus on, että kiväärikorttikoulutus käytäisiin 1-3 vuodenkuluttua peruskoulutuksesta, samoin kuin kiväärikorttikoulutus ja kiväärikorttikoulutus 1 välistä aikaa.
II-luokan tuomarikurssi	Vähintään 6 oppituntia ja 1-2 tuntia kestävä koe <ul style="list-style-type: none"> - tuomarin asennoituminen ja rooli kilpailussa - sääntökirjan sisältö ja käyttö - osuman arvon määrittäminen ja siinä tarvittavat apuvälineet - turvallisuussäännöt - tulostarkastus - kilpailusäännöt - tuomarikoe
Valmentajakurssi I	2 opintoviikkoa (80 tuntia), 40 tuntia lähiopetusta ja 40 tuntia itseopiskelua (oppimistehtävät) <p>Taito, tekniikka ja niiden oppiminen, lajitekniikat ja niiden opettaminen, näkeminen ammunnessa, johtaminen ja vuorovaikutus, kokonaisvaltainen valmennus, herkkyykskaudet, kasvu ja kehittyminen, taitavuus ja taitavuuden harjoittelu, ampujan taitavuuden osa-alueet, oheisharjoittelu ampujan tukena, fyysisen harjoittelun perusteet, ravinto ja terveet elämäntavat, ampujan lämmittely ja venyttely, harjoittelun suunnittelu, tunteet, ilmapiiri ja vuorovaikutus, antidopingsäännöt</p>
Olosuhteet	Sisärata <ul style="list-style-type: none"> - valaistus - vaatetus Ulkorata <ul style="list-style-type: none"> - valaistus - aurinkoinen sää - pilvinen sää - sade - em. olosuhteiden vaikutus tähtäimiin - tuulen vaikutus, suunta puuska, tasainen tuuli - sääolosuhteiden mukainen
Ase- ja patruunatestaus	Testaus aloitetaan tarkastamalla aseeseen piipun kunto. Tarkastuksessa tulee huomioida mahdolliset syöpymiset, rihlauksen kunto ym. tarkkuuteen vaikuttavat seikat. Tarkastus tulisi teettää aseseppällä tai muulla asiantuntijalla, jolla on hyvät välineet tehtävän suorittamiseen. <p>Patruunatestauksella on tarkoitus löytää paras mahdollinen pat-</p>

	<p>ruunaerä kuhunkin aseeseen.</p> <p>Testauksessa ase kiinnitetään testauspenkkiin ja ampumalla pyritään löytämään aseeseen paras mahdollinen patruuna. Testauksen aikana aseeseen kiinnitysruuveja tulee, joko kiristää tai löysätä tilanteen mukaan. Tämän testauksen jälkeen olisi hyvä jatkaa testausta ampumalla kiikaritähtäintä apuna käyttäen. Testauksessa kannattaa myös kiinnittää huomiota sääolosuhteisiin, jotta löytyisi ns. tyynen ja tuulisen sään patruuna. Kun em. menetelmillä aseeseen on löytynyt kohtuullisesti käyvä patruuna, jatkotestaus tulisi suorittaa vielä normaali ampuma-assennoissa, jotta patruunan käyntiin saadaan suurempi luotto ja varmuus.</p>
--	---

LIITE 4

AMPUMA-ASEKOULUTTAJAKOULUTUKSEN MAKSULLISUUS

Suomeen ollaan luomassa 13.6.2011 voimaan astuneiden ampuma-aselain muutosten myötä ampuma-asekouluttajajärjestelmää. Järjestelmän myötä siirtyy myös merkittävä osa julkisen vallan käyttöä harrastajakunnalle, josta aiemmin vastasi lupa-asioita käsittelevä poliisin paikallishallinnon viranomaisen.

Hallintovaliokunta totesi lausunnossaan (HaVM 16/2010 vp) mm seuraavaa: *Valiokunta pitää merkittävänä uudistuksena ampuma-asekouluttajajärjestelmän luomista. Säädetävän lain nojalla yhdistyslain 4 §:n tarkoittaman ampumayhdistyksen jäsen voidaan laissa säädetävin edellytyksin hyväksyä vastaisuudessa ampuma-asekouluttajaksi. Hyväksymisen edellytyksenä on poliisihallituksen asettamien vaatimusten mukaisen koulutuksen suorittaminen. Ampuma-asekouluttajan harrastustodistuksille on tarkoitus antaa julkinen luotettavuus. **Valiokunta katsoo, että ampuma-asekouluttajakoulutuksen tulee olla poliisin maksutonta viranomaistoimintaa.***

Viime syksynä oli eduskunnan käsittelyssä uusi ampuma-aselakiesitys hallintovaliokunnan tekemän lausunnon pohjalta. Se hyväksyttiin poikkeuksellisen suurella ääntenemmistöllä. Samalla hyväksyttiin periaatteellisesti myös nekin hallintovaliokunnan kannanotot, jotka eivät sellaisenaan liittyneet itse lakitekstiin.

Poliisihallitus on käynnistänyt ampuma-asekouluttajakoulutuksen. Vastoin edellä kuvattua hallintovaliokunnan selkeää tahdonilmausta ja eduskunnan lähes yksimielistä näkemystä, on koulutus määritetty maksulliseksi:

- 1) Ampuma-asekouluttajaksi hyväksyminen maksaa 79 €
- 2) Ampuma-asekouluttajaksi hyväksymisen muutos maksaa 26 €
- 3) Ampuma-asekouluttajakoulutus maksaa 29 €.

Poliisihallitus on vedonnut päätöksensä perusteena maksuperustelakiin. Sen mukaan maksuttomia ovat sellaiset suoritteet, jotka eivät kohdistu yksittäiseen henkilöön tai suoritteet, joiden tarkoitus on toimeentulon turvaavan etuuden antaminen sekä viranomaisen neuvot, ohjeet ja opastus. Muut suoritteet ovat maksullisia, ellei muussa laissa tai muun lain valtuutuksella säädetä toisella tavalla.

Ampumaharrastusfoorumin näkemyksen mukaan jo maksuperustelakin olisi mahdollistanut tulkinnan ampuma-asekouluttajakoulutuksen maksuttomuudesta. Tulkinta koulutuksen kohdistumisesta yksittäiseen henkilöön on hyvin kyseenalainen. Onhan koulutuksen tarkoituksena, että kyseinen kouluttaja hoitaa veloituksetta järjestönsä puitteissa aiemmin poliisille kuulunutta tehtävää, joka kohdistuu jopa satoihin harrastajiin. Samoin kyseiset tilaisuudet ovat mitä suuremmassa määrin viranomaisten ohjeistusta ja opastusta siitä, millaisin oikeuksin ja velvollisuuksin kouluttajat tekevät työtänsä.

Ampumaharrastusfoorumi esittää, että poliisihallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin, jotta koulutuksen maksuttomuus tulisi pikaisesti toteutumaan.

Poliisihallituksen edustajilta saamiemme tietojen mukaan maksuttomuudesta olisi tullut säätää lakiin nimenomainen säännös. Ilmeisesti eduskunnassa asian käsittelyn yhteydessä ei ennakoitu, että tällainen harrastajakunnalle siirrettävä viranomaistoiminnon kaltainen toiminto koulutuksineen tulisi maksuperustelain nojalla maksulliseksi toiminnaksi, eikä asiaan siksi kiinnitetty riittävä huomiota. Laintasoista säännösmuutosta huomattavasti nopeampi ratkaisu olisi saatavissa, jos poliisihallitus muuttaisi tekemäänsä tulkintaa maksuperustelain osalta eduskunnassa esitetyn tahdon mukaiseksi.

Vastaavansisältöinen esitys on lähetetty myös hallintovaliokunnalle.

Ampumaharrastusfoorumin puolesta

Risto Aarreki, toiminnanjohtaja
en

Suomen Ampumaurheiluliitto
Puh 040 7746 950

Sauli Härkönen, julkisten hallintotehtävien

päällikkö
Suomen riistakeskus
Puh 050 5055 635

LIITE 5

ESITYS AMPUMAKORTIN ASEMASTA AMPUMA-ASEIDEN HANKKIMISLUPAPROSESSISSA

Ampumaharrastusfoorumi esittää, että hyväksyttävästi suoritettu ampumakorttikoulutus olisi riittävä osoitus harrastuneisuudesta muulla kuin metsästysperusteella haettavan koulutusta vastaavan aseiden hankkimislupaa varten ja että tämä asema virallistettaisiin poliisihallituksen toimesta. Pistoolin hankkimislupaa varten ampumakorttikoulutuksen lisäksi tulisi antaa selvitykset siitä, että lain edellyttämä kahden vuoden harrastuneisuus ja vähintään 10 harrastuskertaa täyttyvät. Ampumaharrastusfoorumin käsityksen mukaan kurssin suorittaminen vastaa vähintään seitsemää harrastamis- ja ampumakertaa.

Ampumakorttikurssi on peruskoulutus turvalliseen ja vastuuntuntoiseen ampumaharrastuksen aloittamiseen. Tärkein kohderyhmä on vasta-alkajat. Kurssiin sisältyvä ampumakoulutus annetaan valinnaisena joko haulikolla, kiväärillä tai pistoolilla ja kortti myönnetään kyseiselle aseelle.

Ampumakorttikoulutuksen rakentaminen aloitettiin joulukuussa 2008 ja sen sisältö on hyväksytty ja vakioitu koulutusta antavien järjestöjen toimesta. Koulutuskokonaisuus muodostuu yhteensä 11 teoriatunnista, kirjallisesta kokeesta sekä seitsemästä erillisestä ampumaharjoituksesta, jotka kestävät tunnista kolmeen tuntiin. Näistä viimeisin on ampumataitotesti. Teoriakoulutus kattaa seuraavat aihealueet antaen samalla perusteet myös ”rinnakkaisten aseiden” tuntemukselle.

- Ammunta harrastuksena
- Ampuma-aseet ja turvallisuus
- Aseet ja varusteet
- Varotoimenpiteet ja suojavaolineet
- Ampuma-aselainsäädäntö ja lupamenettely
- Ammunnan perusteet
- Ampujan ympäristöoppi
- Ratasäännöt ja –käyttäytyminen.

Ampumakorttikoulutuksen yhteyshenkilö on Ampumaharrastuksen kehittämishankkeen hankepäällikkö Markku Lainevirta (puh. 040 527 4402).

A

Ampumaharrastusfoorumin puolesta
Risto Aarrekiivi
Toiminnanjohtaja
Suomen Ampumaurheiluliitto
Puh 040 7746 950

LIITE 6

AMPUMARATA-ALUEIDEN SÄILYTTÄMINEN

Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan puolustushallinnon säästövelvoitteiden toteuttaminen edellyttää merkittäviä rakenteellisia muutoksia. Joidenkin varusmieskoulutusta antavien joukko-osastojen lakkauttamisiakin on pidetty välttämättöminä toimenpiteinä.

Ampumaharrastusfoorumi on ammuntaa harrastavien järjestöjen yhteenliittymä, jonka tavoitteena on turvata ammunnan harrastusmahdollisuudet maassamme myös tulevaisuudessa. Kattava ampumarataverkosto on keskeisin edellytys tämän tavoitteen toteutumiselle. Puolustusvoimien ampumarata-alueilla on usein erityisen keskeinen asema tässä verkostossa, ovathan ne rataparasiteettinsa puolesta useimmiten maakunnallisia ampumaurheilukeskuksia.

Viime syksynä oli eduskunnan käsittelyssä uusi ampuma-aselakiesitys. Se hyväksyttiin lähes yksimielisellä eduskunnan päätöksellä. Samalla hyväksyttiin myös lakiehdotukseen sisältynyt hallintovaliokunnan lausuma, jossa valiokunta edellytti hallituksen edistävän käytettävissä olevilla eri keinoilla riittävän kattavan ampumarataverkoston toteuttamista.

Ampumaharrastusfoorumi esittää, että kaikki jakelussa olevat tahot pyrkivät osaltaan aktiivisesti myötävaikuttamaan siihen, että puolustusvoimien rakenneuudistuksen yhteydessä mahdollisesti vapautuvat ampumarata-alueet säilytetään tulevaisuudessakin ampumaurheilu- ja ampumaharrastuskäytössä. Toteutuessaan tämä turvaisi sekä vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen toimintaedellytysten että maanpuolustusvalmiutta merkittäväällä tavalla tukevan ampumaharrastustoiminnan säilymisen nykyisellään. Samalla toteutuisi myös edellä kuvattu vuoden takainen eduskunnan selkeä tahtotila.

Ampumaharrastusfoorumin puolesta

Risto Aarrekiivi, toiminnanjohtaja

Sauli Härkönen, julkisten hallintotehtävien

Suomen Ampumaurheiluliitto
Puh. 040 7746 950

päällikkö
Suomen riistakeskus
Puh. 050 5055 635

Jakelu

Puolustusministeri
Opetusministeri
Sisäasiainministeri
Puolustusvoimien komentaja
Puolustusvoimien koulutuspäällikkö
Vapaaehtoisen maanpuolustuksen neuvottelukunta